T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/57
KARAR NO : 2024/95
KARAR TR : 04/03/2024

ÖZET: 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 3. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.K
Vekili : 1- Av. N.G 2- Av. S.A
Davalı : Şanlıurfa Valiliği

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili hakkında Şanlıurfa Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 31/03/2023 tarihli ve ...73526403 sayılı kararı ile *"Özel ...Özel Öğretim Kursu"* adı altında kurum açma izni ve çalışma ruhsatı olmadan izinsizeğitim ve öğretim faaliyeti yapıldığının tespit edildiğinden bahisle, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 3. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca 200.160 TL tutarında idari para cezası düzenlendiğini belirterek, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Şanlıurfa 4. Sulh Ceza Hâkimliği 07/07/2023 tarih ve D.İş. 2023/1378 sayılı kararı**ile, idari yaptırım kararının Sulh Ceza Hakimliğinde incelenebilecek kararlardan olmadığı, idari yargının ve İdare Mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle itirazın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar itiraz edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"... İtiraz dilekçesi ve tüm dosya kapsamı birlikte incelendiğinde; Muteriz, usul ve yasaya aykırı olarak tanzim edilen idari para cezasının iptalini talep ettiği, emsal olan Danıştay 2022/4531 E. 2023/2725. K. Sayılı kararı da göz önüne alınarak, bu durumda 5326 Sayılı Kabahatler Kanunun 28/1-b maddesi maddesi gereğince söz konusu idari yaptırım kararının Sulh Ceza Hakimliğinde incelenebilecek kararlardan olmadığı İdari yargının ve İdare Mahkemelerinin görevli olduğu anlaşıldığından başvurunun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi gereğince usulden reddi ile Hakimliğimizin görevsizliğine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir..."*

3. Davacı vekili, bu kez müvekkili hakkındaŞanlıurfa Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 31/03/2023 tarihli ve ...73526403 sayılı kararı ile 5580 sayılı Kanunu'nun 3. maddesinin on birinci fıkrası uyarınca düzenlenen 200.160 TL idari para cezasına esas teşkil eden denetlemede, öğrenciler tarafından verilen bazı cevapların teftiş tutanağına geçirilmediğini, dolayısıyla bu tutanağa dayanılarak idari para cezası verilmesinin hukuka aykırı olduğunu belirterek söz konusu idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Şanlıurfa 3. İdare Mahkemesi 15/12/2023 tarih ve E.2023/619 sayılı kararı**ile, açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden; Özel ...Özel Öğretim Kursunun sahibi olan davacıya, Milli Eğitim Bakanlığından izinsiz eğitim öğretim faaliyeti göstermek, kurum açma izni ve iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmedeneğitim öğretim faaliyeti yürütmek fiilini işlediğinden bahisle, Şanlıurfa Valiliğinin 31.03.2023 tarih ve E-46017885-410.03-73526403 sayılı işlemi ile 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun3/11. maddesi uyarınca 200.160,00-TL idari para cezası uygulandığı, bunun üzerine söz konusu işlemin iptali istemiyle Şanlıurfa 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 2023/1378 D.İş sayısına*

kayden dava açıldığı, anılan Hakimliğin 07.07.2023 tarih ve K.2023/1378 sayılı kararı ile "5326 sayılı Kabahatler Kanununun 28/1-b maddesi gereğince usulden reddi ile Hakimliğin görevsizliğine..." karar verilmesi ve kararın kesinleşmesi üzerine Mahkememizde 2023/619 sayılı esasa kayden işbu davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerine göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin düzenlemelerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta; Mahkememizin 02.11.2023 tarihli ara kararı ile davacıya ait kurs ile ilgili olarak 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu uyarınca kapatma kararı alınıp alınmadığının ve kapatma kararı alınmış ise bu işleme karşı dava açılıp açılmadığının sorulduğu, ara karar cevaplarından; kursa ilişin kapatma kararı alındığı, ancak kapatma kararına karşı dava açılmadığı anlaşılmıştır.

Bu durumda; uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesindebelirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5580 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı anlaşıldığından, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin (Hukuk Bölümü) 19/06/2023 tarih ve E:2023/375, K:2023/445 sayılı kararı da bu yöndedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

5.08/02/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun*"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

" BuKanunun amacı, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişiler tarafından açılacak özel öğretim kurumlarına kurum açma izni verilmesi, kurumun nakli, devri, personel çalıştırılması, kurumlara yapılacak malî destek ve bu kurumların eğitim-öğretim, yönetim, denetim ve gözetimi ile yabancılar tarafından açılmış bulunan özel öğretim kurumlarının; eğitim-öğretim, yönetim, denetim, gözetim ve personel çalıştırılmasına ilişkin usûl ve esasları düzenlemektir.

Bu Kanun, Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişilerce açılan özel öğretim kurumları ile yabancılar tarafından açılmış bulunan özel öğretim kurumlarını kapsar."

6. 5580 sayılı Kanun'un *"Kurum açma izni"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"Bir kurumda öğretime başlayabilmek için kurum açma izni alınması zorunludur. İzin başvuruları ilgili millî eğitim müdürlüğüne yapılır. Valilikçe yapılan inceleme sonucunda açılması uygun görülen okullar dışındaki kurumlara kurum açma izni verilir. Valilikçe açılması uygun görülen okullara ilişkin başvurular ise kurum açma izni verilmek üzere Bakanlığa gönderilir.

Kurum açma izni talebinin valilikçe reddedilmesi hâlinde, kurucu veya kurucu temsilcisi tarafından taleplerinin reddine ilişkin işlemin tebliğinden itibaren on beş iş günü içinde Bakanlığa itirazda bulunulabilir. İtiraz, Bakanlıkça on beş iş günü içinde karara bağlanır.

Kurum açma izni alınmadıkça, kuruma öğrenci kaydı yapılamaz.

Kurum açma izni verilmesi, binanın kullanılış amaçlarına ve Bakanlıkça belirlenen standartlara uygun ve yeterli bulunmasıyla birlikte aşağıdaki şartların yerine getirilmesine bağlıdır:

a) Ders araç-gerecinin kurumun amaç ve ihtiyaçları için yeterli olduğunun bir rapor ile tespit edilmesi.

b) Kurumun; yönetici, öğretmen ve diğer personelinin sayı ve nitelikleri yönünden uygun bulunması ve bu kurumda çalışacaklarının belgelendirilmesi.

c) Kurumun yönetmelikleriyle öğretim programının Bakanlıkça incelenip onanmış olması. (Değişik beşinci fıkra: 1.3.2014-6528/10 md.) Milletlerarası özel öğretim kurumları hariç bu Kanun kapsamındaki ilkokul, ortaokul, lise ve özel eğitim okulları için 1 Eylül tarihinden sonra verilen kurum açma izinleri, ertesi eğitim-öğretim yılından itibaren geçerlidir.

Kurumlara ad verilmesine ilişkin esaslar yönetmelikle belirlenir.

Gerçek ve tüzel kişiler tarafından; hizmet içi eğitim kapsamına giren faaliyetler dışında Kanun kapsamında belirtilen faaliyetler, bu Kanuna göre yetkili makamlardan kurum açma izni alınmadan yapılamaz.

Askerî okullar, emniyet teşkilâtına bağlı okullar ve din eğitimi-öğretimi yapan kurumların aynı veya benzeri özel öğretim kurumları açılamaz.

(Ek fıkra: 25.11.2010-6082/19 md.) 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi, 3.7.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birincifıkrasının (c) bendi ile 22.2.2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen izin veya ruhsatlar, bu Kanun kapsamındaki özel öğretim kurumlarını kapsamaz. Özel öğretim kurumları mevzuatına uygun

olmak kaydıyla işyeri açma ve çalışma ruhsatı Bakanlıkça verilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir.

(Ek fıkra: 1/3/2014-6528/10 md.) Her ne ad altında olursa olsun, eğitim ve öğretim sunmak amacıyla yürütülen faaliyetler Bakanlığın izin ve denetimine tabidir. Bu faaliyetleri yürütenler, özel öğretim kurumları için bu Kanunda öngörülen kurallara uymakla yükümlüdür.

(Ek fıkra: 2/12/2016-6764/61 md.) Bu Kanun kapsamındaki eğitim-öğretim faaliyetlerini yapan ancak bu Kanuna uygun olarak kurum açma izni ile iş yeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenmeyen yerleri kuran veya işletenlere brüt asgari ücretin 20 katı idari para cezası uygulanır ve bu yerler valiliklerce kapatılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 2/12/2016-6764/61 md.) Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen şartları taşıyıp özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişiler tarafından açılan özel öğretim kurumlarının kurucularında yabancı uyruklu gerçek veya tüzel kişilerin ortaklığının tespit edilmesi hâlinde söz konusu kurumlara brüt asgari ücretin 20 katı idari para cezası uygulanır ve bu kurumlara yabancı uyruklu gerçek veya tüzel kişilerin ortaklığının sona erdirilmesine ilişkin 30 iş günü süre verilir. Söz konusu süreye rağmen yabancı uyruklu gerçek veya tüzel kişilerin ortaklığının sona erdirilmemesi veya aynı kurumda ikinci kez yabancı uyruklu gerçek veya tüzel kişilerin ortaklığının tespiti hâlinde söz konusu kurumun kurum açma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatı iptal edilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

7. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinin*"Kurum açma"* başlıklı 5. maddesinin 4. fıkrası şöyledir :

"(Ek:RG-2/8/2013-28726) (Değişik:RG-19/2/2020-31044) Kanunun 3 üncü maddesinin on birinci fıkrasında belirtilen yerlerin mülki idare amirleri tarafından görevlendirilen yetkililerce tespiti halinde bu yerleri kuran veya işletenlere valilikçe Kanunda belirtilen miktarda idari para cezası verilir. Verilen idari para cezası, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgiliye tebliğ edilir, takip ve tahsili için ise Hazine ve Maliye Bakanlığının ildeki ilgili birimine bildirilir. Ayrıca bu yerler valilikçe kapatılır. İdari para cezası verilen bu kişilerin kurum açmak üzere başvurmaları hâlinde, verilen bu para cezasının ödendiğinin veya 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre tecil edilmiş ve/veya taksitlendirilmiş ya da özel kanunlara göre yapılandırılmış olup taksitlendirildiğinin belgelendirilmesinden sonra başvurusu işleme alınır."

8. 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik*"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır."

9. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) İşyerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve 8. fıkraları şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür ."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/03/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari yargı yerince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 3. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

15. Dosyanın incelenmesinden, özel öğretim kursu kurucusu olan davacı hakkında izinsiz eğitim faaliyetinde bulunulduğundan bahisle Şanlıurfa Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 03/04/2023 tarihli ve E.46017885-410.02-73655128 sayılı işlemi ile, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 3. maddesi uyarınca 200.160 TL idari para cezası verilmesine ve söz konusu kursun kapatılmasına karar verildiği, davacı vekili tarafından kurs merkezinde yapılan denetlemede öğrenciler tarafından verilen bazıcevapların teftiş tutanağına geçirilmediği, bu tutanağa dayanılarak idari para cezası verilmesinin hukuka aykırı olduğubelirtilerek idari para cezasının iptali istemiyle dava açıldığı kursun kapatılmasına ilişkin işlemin dava konusu edilmediği anlaşılmaktadır.

16. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

17. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesindebelirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5580 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Şanlıurfa 3. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Şanlıurfa 4. Sulh Ceza Hâkimliğinin 07/07/2023 tarih ve D.İş. 2023/1378 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Şanlıurfa 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Şanlıurfa 4. Sulh Ceza Hâkimliğinin 07/07/2023 tarih ve D.İş. 2023/1378 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/03/2024 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Eyüp	Muharrem
GÜLEÇ	TAŞ	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN